

U M O W A Nr RI.272.....

W dniu r. w Bodzanowie pomiędzy:

Gminą Bodzanów, ul. Bankowa 7, 09-470 Bodzanów, NIP: 774 321 10 34

reprezentowaną przez:

Jerzego Staniszewskiego - Wójta Gminy Bodzanów

przy kontrasygnacie:

Ewy Strzelczak - Skarbnika Gminy Bodzanów

zwaną w dalszej części umowy „**Zamawiającym**”

a

.....NIPwpisany do

reprezentowany przez:

.....

zwanym dalej „**Wykonawcą**”,

zwanymi łącznie "**Stronami**",

w związku z rozstrzygnięciem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w trybie przetargu nieograniczonego – art. 39 ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. 2017 r., poz. 1579 ze zm.) została zawarta umowa o następującej treści:

§ 1

1. Zamawiający powierza, a Wykonawca zobowiązuje się do zrealizowania zadania pn. „**Przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Bodzanów: Wykowo – Białobrzegi i droga nr 290201W odcinek Białobrzegi – droga krajowa nr 62**” w zakresie utwardzenia kruszywem kamiennym odcinka drogi Wykowo – Białobrzegi nr 291702W o dł. 1 236,5 mb, drogi nr 291702W – ul. Długa o dł. 972 mb, drogi nr 290201W - odcinek ul. Białobrzaska o dł. 1 406,0 mb.
2. Wykonawca niniejszą umową zobowiązuje się wobec Zamawiającego do wykonania i przekazania Zamawiającemu przedmiotu umowy wykonanego zgodnie z dokumentacją projektową, specyfikacją techniczną oraz zasadami wiedzy technicznej i do usunięcia wszystkich wad i usterek powstałych w okresie gwarancji i rękojmi.
3. Szczegółowy zakres robót będących przedmiotem umowy określa opis przedmiotu zamówienia, dokumentacja projektowa, specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych, które wchodzi w skład SIWZ i stanowią jej integralną część.
4. Integralnymi częściami niniejszej umowy, poza wymienionymi w jej treści jest oferta Wykonawcy.

§ 2

1. Strony postanawiają, że przedmiotem odbioru końcowego będzie kompleksowe zrealizowanie robót na zadanie, o którym mowa w § 1 ust. 1 w zakresie umożliwiającym oddanie inwestycji do użytkowania.
2. Komplet materiałów, sprzętu i urządzeń niezbędnych dla realizacji przedmiotowego zadania dostarcza Wykonawca.

§ 3

1. Ustala się następujące terminy realizacji umowy:

1) przekazanie terenu budowy protokołem zdawczo odbiorczym – w terminie uzgodnionym pomiędzy stronami, nie później niż w ciągu 14 dni od dnia uzyskania stosownych dokumentów

2) termin zakończenia realizacji przedmiotu umowy ustala się do 31.05.2018 r. W terminie tym winien nastąpić bezusterkowy odbiór końcowy przedmiotu umowy.

2. Zamawiający przewiduje możliwość zmiany terminu zakończenia robót, która może być dokonana w formie pisemnego aneksu podpisanego przez obie Strony. Zmiany mogą być dokonane tylko jeśli wystąpią okoliczności skutkujące potrzebą zmiany terminu realizacji zamówienia, takie jak:

- a) zmiana stanu prawnego w zakresie dotyczącym realizowanej umowy, który spowoduje konieczność zmiany terminu,
- b) konieczność wykonania robót dodatkowych, których Strony nie były w stanie przewidzieć w chwili zawarcia umowy,
- c) gdy wystąpią przeszkody o obiektywnym charakterze (zdarzenia nadzwyczajne, zewnętrzne i niemożliwe do zapobieżenia, a więc mieszczące się w zakresie pojęciowym tzw. siły wyższej) i inne zdarzenia, których przyczyny nie leżą po żadnej ze stron umowy, takie jak: nadzwyczajne zjawiska przyrody (m.in. trzęsienia ziemi, huragany) zdarzenia wywołane przez człowieka, (np. działania wojenne, gwałtowne rozruchy oraz akty władzy publicznej), którym należy się podporządkować, a także inne niemożliwe do przewidzenia przyczyny techniczne,
- d) wystąpienie niekorzystnych warunków atmosferycznych uniemożliwiających wykonanie robót.

3. Zaistnienie przesłanek z ust. 2 lit. a wymaga pisemnego niezwłocznego poinformowania wykonawcy o terminie wstrzymania robót. Ryzyko i koszty kontynuowania robót pomimo powiadomienia ponosi wykonawca i nie obciążają one zamawiającego.

4. Przypadek, o którym mowa w ust. 2 lit. b-d wymaga pisemnego potwierdzenia przez inspektora nadzoru stosownym wpisem do dziennika budowy, przy czym przesunięcie terminu zakończenia robót nastąpi o tyle dni, przez ile trwała przyczyna niezależna od Wykonawcy.

§ 4

1. **Do obowiązków Wykonawcy należy:**

- 1) dostarczenie w terminie do 7 dni od dnia podpisania umowy kosztorysu sporządzonego metodą szczegółową o wartości zgodnej z zaoferowaną ceną ryczałtową za całościowe zrealizowanie zadania,
- 2) dostarczenie w terminie 3 dni roboczych od dnia podpisania umowy wszelkich dokumentów umożliwiających zgłoszenie robót budowlanych do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego,
- 3) terminowe wykonanie umowy zgodnie z § 3 ust 1 pkt. 2,

- 4) w przypadku zagrożenia terminu wykonania robót, wykonawca zapewni prace w systemie dwuzmianowym,
- 5) zorganizowanie zaplecza budowy w sposób powodujący jak najmniejsze uciążliwości wraz z zasilaniem w energię elektryczną i wodę oraz zlikwidowanie go po zakończeniu realizacji.
- 6) pełne pokrycie kosztów poboru wody i energii elektrycznej,
- 7) ochrona znajdującego się na terenie budowy mienia oraz zapewnienia warunków bhp i p. poż.,
- 8) zapewnienie kompleksowej obsługi geodezyjnej,
- 9) utrzymanie porządku na terenie prowadzenia prac objętych Umową w trakcie ich trwania oraz uporządkowanie terenu robót po zakończeniu prac,
- 10) wykonanie robót zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia, dokumentacją projektową, specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót, prawem budowlanym, obowiązującymi normami zasadami wiedzy technicznej, standardami technicznymi oraz przy dochowaniu najwyższej staranności wynikającej z zawodowego charakteru działalności którą wykonuje,
- 11) przekazanie wykonanego przedmiotu umowy zgodnie z wymogami prawa budowlanego wraz ze wszelkimi dokumentami umożliwiającymi dokonanie odbioru i przekazania do użytkowania,
- 12) przygotowanie właściwej dokumentacji odbiorowej robót (w dwóch egzemplarzach) wraz ze szkicem geodezyjnym powykonawczym,
- 13) przestrzeganie uwag i zaleceń jednostek uzgadniających, które są zawarte w dokumentacji projektowej oraz zabezpieczenie na czas realizacji robót istniejącego uzbrojenia w obrębie wykonywanych robót,
- 14) zastosowanie materiałów posiadających stosowne atesty, certyfikaty bezpieczeństwa i świadectwa zgodności. Należy dołączyć świadectwo jakości – certyfikat na znak bezpieczeństwa lub zgodności z normą, wydany przez akredytowaną jednostkę certyfikującą wyroby, instrukcje użytkowania oraz opis montażu. Dokumenty należy przekazać w terminie 10 dni przed wbudowaniem materiałów do akceptacji Zamawiającego tj. Inspektorowi Nadzoru,
- 15) usuwanie wszelkich wad i usterek stwierdzonych przez nadzór inwestorski w trakcie trwania robót w terminie nie dłuższym niż technicznie uzasadniony i konieczny do ich usunięcia,
- 16) zgłaszanie Zamawiającemu wykonania robót zanikowych lub ulegających zakryciu oraz przedmiotów odbioru wpisem do dziennika budowy.
- 17) Prowadzenia robót zgodnie z opracowaną we własnym zakresie i zatwierdzoną tymczasową organizacją ruchu, przekazanie jednego egz. zatwierdzonej tymczasowej organizacji ruchu Inspektorowi Nadzoru oraz pokrycie opłat z tym związanych,
- 18) uzyskanie zezwoleń/pozwoleń na prowadzenie robót od właściwych jednostek na terenach będących w ich zarządzie,
- 19) uczestniczenie w spotkaniach koordynacyjnych oraz kontrolnych z udziałem Inspektora nadzoru i Zamawiającego,
- 20) usunięcie ewentualnych szkód powstałych w czasie realizacji przedmiotu umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy,
- 21) informowanie Zamawiającego i Inspektora nadzoru o konieczności wykonania robót dodatkowych lub zamiennych niezwłocznie po stwierdzeniu konieczności ich wykonania,
- 22) sporządzenie przed rozpoczęciem budowy planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
- 23) ponoszenie wszelkiej odpowiedzialności za szkody oraz za następstwa nieszczęśliwych wypadków pracowników i osób trzecich, powstałe w związku prowadzonymi robotami, w tym także ruchem pojazdów
- 24) przedstawienie na każde żądanie Zamawiającego, w terminie przez niego wskazanym, oświadczenia Wykonawcy lub Podwykonawcy o zatrudnieniu na podstawie umowy o

pracę osób wykonujących czynności, których dotyczy wezwanie Zamawiającego. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności: dokładne określenie podmiotu składającego oświadczenie, datę złożenia oświadczenia, wskazanie, że objęte wezwaniem czynności wykonują osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę wraz ze wskazaniem liczby tych osób, rodzaju umowy o pracę i wymiaru etatu oraz podpis osoby uprawnionej do złożenia oświadczenia w imieniu Wykonawcy lub Podwykonawcy

25) przedstawienie na każde żądanie Zamawiającego, w terminie przez niego wskazanym, dokumentów potwierdzających zatrudnienie wymaganych osób na umowę o pracę. Kopia umowy/umów powinna zostać zanominizowana w sposób zapewniający ochronę danych osobowych pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tj. w szczególności bez imion, nazwisk, adresów, PESEL pracowników). Do zidentyfikowania winny być możliwe informacje dotyczące daty umowy, rodzaju umowy o pracę, wymiar etatu.

26) umożliwienia Zamawiającemu w każdym czasie kontroli prawidłowości wykonywanych robót, w szczególności poprzez umożliwienie dojścia do miejsca wykonywania robót oraz udzielania wszelkich informacji o zaawansowaniu robót i okolicznościach mogących mieć wpływ na terminowe i prawidłowe wykonanie przedmiotu umowy.

2. Wykonawca zapewnia, że zarówno w wyniku zawarcia niniejszej Umowy, jak i realizacji jej przedmiotu nie dojdzie do naruszenia jakichkolwiek praw osób trzecich. W przypadku zgłoszenia wobec Zamawiającego jakichkolwiek roszczeń lub zarzutów objętych powyższym zapewnieniem, Wykonawca podejmie na swój koszt i ryzyko wszelkie środki obrony Zamawiającego przed takimi roszczeniami lub zarzutami i spowoduje, że Zamawiający będzie od nich zwolniony, a także w razie potrzeby zaspokoi na własny koszt wszelkie uzasadnione roszczenia przeciwko Zamawiającemu.

3. Wykonawca oświadcza, że posiada ważną polisę ubezpieczeniową która obejmuje ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia.

4. Do obowiązków Zamawiającego należy:

- 1) przekazanie terenu budowy,
- 2) zapewnienie nadzoru inwestorskiego,
- 3) przekazanie Wykonawcy dokumentacji projektowej przedmiotu umowy wraz ze zgłoszeniem zamiaru wykonania robót budowlanych i dziennikiem budowy w dniu przekazania placu budowy,
- 4) odbiór robót zanikowych i ulegających zakryciu,
- 5) odbiór przedmiotu odbiorów częściowych (max 3 części) oraz przedmiotu umowy po jego wykonaniu,
- 6) zapłatę wynagrodzenia na rzecz Wykonawcy poprzez realizację faktur wystawionych na podstawie odpowiednich dokumentów uzasadniających ich wartość.

§ 5

1. Za wykonanie przedmiotu umowy określonego w § 1 Zamawiający zapłaci Wykonawcy **wynagrodzenie ryczałtowe brutto w wysokości zł.** (słownie:), w tym podatek od towarów i usług VAT obowiązujący w dacie wystawienia faktury VAT.

2. Wynagrodzenie powyższe jest ryczałtowe (ostateczne), uwzględnia wszystkie koszty i wydatki Wykonawcy i elementy inflacyjne w okresie realizacji przedmiotu umowy oraz uwzględnia wszystkie prace i czynności, które są niezbędne do osiągnięcia zakładanych parametrów technicznych przy przekazaniu obiektu do eksploatacji, nawet gdyby nie były ujęte w przekazanych przedmiarach.

3. Wynagrodzenie ryczałtowe zostało ustalone na podstawie sporządzonego przez Wykonawcę kosztorysu ofertowego. Wykonawca dokonał całościowej wyceny przedmiotu

zamówienia na własną odpowiedzialność i ryzyko, w oparciu o dokumentację techniczną załączoną do SIWZ, opis przedmiotu zamówienia oraz sporządzony we własnym zakresie przedmiar robót.

Niedoszacowanie, pominięcie oraz brak rozpoznania zakresu przedmiotu umowy nie może być podstawą do żądania zmiany wynagrodzenia ryczałtowego określonego w umowie.

4. Ryczałt nie ulega zmianie w przypadku przedłużenia terminu realizacji przedmiotu umowy.

5. Zamawiający zastrzega sobie prawo do zaniechania określonych robót, których wykonanie nie jest niezbędne dla prawidłowej realizacji przedmiotu umowy a nadto do wprowadzenia robót.

6. W przypadku wprowadzenia robót (materiałów) zamiennych ryczałt, o którym mowa w ust. 1 ulega zmianie o różnicę wartości robót (materiałów) zamiennych ustalonych kosztorysem powykonawczym zatwierdzonym przez Zamawiającego w formie pisemnej i wartości ryczałtowej tego zakresu (przedmiotu odbioru lub elementu rozliczeniowego), zamiast którego będą wykonywane roboty zamienne lub wbudowane materiały zamienne.

7. W przypadku zaniechania przez Zamawiającego wykonania określonych robót wynagrodzenie ryczałtowe, o którym mowa w ust. 1, zostanie pomniejszone o wartość ryczałtową przedmiotu odbioru lub elementu rozliczeniowego w skład którego wchodziły roboty zaniechane i powiększone o wartość kosztorysową (kosztorys powykonawczy zatwierdzony przez Zamawiającego) pozostałych robót danego przedmiotu odbioru, które będą wykonywane.

8. W przypadku konieczności wykonania robót dodatkowych, nieobjętych zamówieniem podstawowym, Wykonawca zobowiązuje się wykonać te roboty, przy czym przystąpienie do robót winno nastąpić po obustronnym podpisaniu aneksu do niniejszej umowy.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 6 i 7 powyżej podstawą do sporządzenia właściwego kosztorysu jest zastosowanie wskaźników cenotwórczych oraz cen jednostkowych ustalonych w kosztorysie ofertowym Wykonawcy.

10. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, podstawą do sporządzenia kosztorysu jest zastosowanie wskaźników cenotwórczych (stawka robocizny, narzut z tytułu kosztów pośrednich, zysku, ceny materiałów i sprzętu) ustalonych wg średnich stawek wyd. SEKOCENBUD z okresu wykonania robót i wbudowania materiałów. W przypadku ich braku – wg faktur zakupu lub cen najmu sprzętu, po wcześniejszym uzgodnieniu tych cen z Zamawiającym.

§ 6

1. Rozliczenie przedmiotu umowy nastąpi zgodnie z fakturami VAT:
 - a) częściowymi za każdą część, przy czym podstawą do wystawienia faktury jest podpisany przez Inspektora Nadzoru protokół odbioru częściowego,
 - b) końcową po wykonaniu i bezusterkowym odbiorze końcowym przedmiotu umowy.
2. Termin realizacji prawidłowo wystawionych faktur VAT – 30 dni licząc od daty doręczenia faktury VAT Zamawiającemu.
3. Należność Wykonawcy wynikająca ze wystawionej faktury VAT będzie uiszczana w formie przelewu bankowego na konto wskazane przez Wykonawcę w wystawionej przez niego fakturze VAT, z zastrzeżeniem poniższych postanowień.
4. Wykonawca zobowiązany jest dostarczyć Zamawiającemu dowody zapłaty wymaganego wynagrodzenia Podwykonawcy wykonującemu prace podlegające odbiorowi, zgodnie z łączącą ich umową o podwykonawstwo zaakceptowaną przez Zamawiającego, którego przedmiotem są roboty budowlane, lub który zawarł przedłożoną Zamawiającemu umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi. Jeżeli Podwykonawca zatrudnia podwykonawców - obowiązuje w stosunku do nich analogiczna procedura.

5. Warunkiem zapłaty przez Zamawiającego należnego wynagrodzenia za odebrane roboty budowlane jest przedstawienie dowodów zapłaty wymagalnego wynagrodzenia Podwykonawcom o których mowa w ust. 4.
6. Nie przedstawienie przez Wykonawcę wszystkich dowodów zapłaty, o których mowa w ust. 4 i 5, Zamawiający wstrzymuje wypłatę należnego wynagrodzenia za odebrane roboty budowlane w części równej sumie kwot wynikających z nieprzedstawionych dowodów zapłaty.
7. Zamawiający dokonuje bezpośredniej zapłaty wymagalnego wynagrodzenia przysługującego Podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, który zawarł zaakceptowaną przez Zamawiającego umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub który zawarł przedłożoną Zamawiającemu umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi, w przypadku uchylenia się od obowiązku zapłaty odpowiednio przez wykonawcę, podwykonawcę lub dalszego podwykonawcę zamówienia na roboty budowlane.
8. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust 7, dotyczy wyłącznie należności powstałych po zaakceptowaniu przez zamawiającego umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane lub po przedłożeniu zamawiającemu kopii umowy poświadczonej za zgodność z oryginałem, której przedmiotem są dostawy lub usługi.
9. Bezpośrednia zapłata obejmuje wyłącznie należne wynagrodzenie, bez odsetek, należnych podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy.
10. Przed dokonaniem bezpośredniej zapłaty Zamawiający jest obowiązany umożliwić wykonawcy zgłoszenie w formie pisemnych uwag dotyczących zasadności bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, o którym mowa w ust. 7. Zamawiający informuje o terminie zgłaszania uwag, w terminie nie krótszym niż 7 dni od dnia doręczenia tej informacji.
11. W przypadku zgłoszenia uwag, o których mowa w ust 10, w terminie wskazanym przez Zamawiającego, Zamawiający może:
 - a) nie dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli Wykonawca wykaże niezasadność takiej zapłaty albo
 - b) złożyć do depozytu sądowego kwotę potrzebną na pokrycie wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy w przypadku istnienia zasadniczej wątpliwości zamawiającego co do wysokości należnej zapłaty lub podmiotu, któremu płatność się należy, albo
 - c) dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli podwykonawca lub dalszy podwykonawca wykaże zasadność takiej zapłaty.
12. W przypadku dokonania bezpośredniej zapłaty podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, Zamawiający ma prawo potrącić kwotę wypłaconego w ten sposób wynagrodzenia z wynagrodzenia należnego Wykonawcy z tytułu realizacji przedmiotu niniejszej umowy.
13. Strony ustalają, że zapłata następuje z chwilą obciążenia rachunku bankowego Zamawiającego.
14. Wykonawca zobowiązany jest do wskazania w wystawionej przez siebie fakturze VAT tytułu zadania i numeru umowy.
15. W przypadku dostarczenia faktury bez dokumentów wymaganych umową albo dokumentów o niewłaściwej treści, Zamawiającemu przysługuje prawo do wstrzymania płatności należności wynikającej z doręczonej faktury VAT. Termin zapłaty takiej faktury liczony będzie od daty uzupełnienia przez Wykonawcę stosownych braków.

§ 7

1. Strony zgodnie ustalają, iż Wykonawca, za pisemną zgodą Zamawiającego, ma prawo do zatrudnienia podwykonawcy
2. Podwykonawcę w stosunkach z Zamawiającym będzie reprezentował Wykonawca.
3. Wykonawca jest odpowiedzialny za działania lub zaniechania podwykonawcy, jego przedstawicieli lub pracowników, jak za własne działania lub zaniechania.
4. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane zamierzający zawrzeć umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane jest obowiązany, nie później niż 7 dni przed planowanym rozpoczęciem wykonywania robót, do przedłożenia Zamawiającemu projektu takiej umowy, przy czym podwykonawca lub dalszy podwykonawca jest zobowiązany dołączyć zgodę Wykonawcy na zawarcie umowy o podwykonawstwo o treści zgodnej z projektem umowy.
5. Przedłożony Zamawiającemu do akceptacji **projekt umowy z podwykonawcą** musi zawierać regulacje zbieżne i niesprzeczne z postanowieniami niniejszej Umowy oraz określać w szczególności:
 - a. zakres robót powierzonych podwykonawcy, stanowiący część zamówienia publicznego,
 - b. kwotę wynagrodzenia za roboty - kwota ta nie może być wyższa niż wartość tego zakresu robót wynikająca z oferty Wykonawcy, a suma płatności podwykonawcom za daną część dokonanego odbioru robót nie może być wyższa niż przewidziane w niniejszej umowie (lub harmonogramie) wynagrodzenie częściowe za dany zakres robót potwierdzony odbiorem,
 - c. termin wykonania zakresu robót powierzonych podwykonawcy,
 - d. warunki płatności - termin zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy przewidziany w umowie o podwykonawstwo nie może być dłuższy niż 14 dni od dnia doręczenia wykonawcy, podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy faktury lub rachunku, potwierdzających wykonanie zleconej podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy dostawy, usługi lub roboty budowlanej,
 - e. tryb zatrudnienia dalszych podwykonawców,
 - f. podstawy zapłaty wynagrodzenia dalszym podwykonawcom, w tym uprawnienie Zamawiającego i Wykonawcy do zapłaty podwykonawcy i dalszym podwykonawcom wynagrodzenia,
 - g. numer rachunku bankowego podwykonawcy,
 - h. termin wystawienia faktury podwykonawcy na rzecz Wykonawcy, przy czym termin ten nie może być dłuższy niż 7 dni od dnia dokonania odbioru robót,
 - i. protokoły odbiorów częściowych i odbioru końcowego powinny być sporządzone przy udziale Inwestora, Wykonawcy i Podwykonawcy z datą odbioru robót wynikających z realizacji przedmiotowej umowy.
6. Umowa z podwykonawcą nie może zawierać postanowień:
 - a. uzależniających uzyskanie przez podwykonawcę płatności od Wykonawcy od zapłaty przez Zamawiającego na rzecz Wykonawcy wynagrodzenia obejmującego zakres robót wykonanych przez podwykonawcę;
 - b. uzależniających zwrot podwykonawcy kwot zabezpieczenia przez Wykonawcę, od zwrotu zabezpieczenia wykonania umowy przez Zamawiającego na rzecz Wykonawcy.
7. Zamawiający, w terminie 7 dni od dnia przedłożenia projektu umowy o której mowa w ust. 6, zgłasza pisemne zastrzeżenia jeżeli nie są spełnione wymagania określone w ust. 6 lub 7.
8. Niezgłoszenie pisemnych zastrzeżeń do przedłożonego projektu umowy

- o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w terminie 7 dni od dnia przedłożenia projektu umowy o której mowa w ust. 6, uważa się za akceptację tegoż projektu umowy przez Zamawiającego.
9. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane przedkłada w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia zamawiającemu poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane.
 10. Zamawiający, w terminie 7 dni od dnia przedłożenia umowy, zgodnie z ust. 10, zgłasza pisemny sprzeciw do umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, jeżeli nie są spełnione wymagania określone w ust. 6 lub 7.
 11. Niezgłoszenie pisemnego sprzeciwu do przedłożonej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w terminie 7 dni od dnia przedłożenia umowy zgodnie z ust. 10, uważa się za akceptację umowy przez zamawiającego.
 12. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane przedkłada Zamawiającemu poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi, w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia, z wyłączeniem umów o podwykonawstwo o wartości mniejszej niż 0,5% wartości umowy w sprawie zamówienia publicznego - lecz nie większej niż 50.000,00 zł, oraz umów o podwykonawstwo, których przedmiot został wskazany przez zamawiającego w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, jako niepodlegający niniejszemu obowiązkowi.
 14. W przypadku, o którym mowa w ust. 13, jeżeli termin zapłaty wynagrodzenia jest dłuższy niż 14 dni od dnia doręczenia wykonawcy, podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy faktury lub rachunku, potwierdzających wykonanie zleconej podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy dostawy, usługi lub roboty budowlanej, zamawiający informuje o tym wykonawcę i wzywa go do doprowadzenia do zmiany tej umowy w terminie 7 dni od dnia przedłożenia umowy.
 15. Przepisy ust. 5-14 stosuje się odpowiednio do zmian umów o podwykonawstwo.
 16. Zamawiający może żądać od Wykonawcy zmiany podwykonawcy, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że sprzęt techniczny, osoby lub kwalifikacje, którymi dysponuje podwykonawca nie dają rękojmi należytego i terminowego wykonania powierzonych podwykonawcy robót.
 17. Zamawiający może żądać natychmiastowego usunięcia lub niedopuszczenia do wykonywania robót budowlanych przez podwykonawcę w przypadku niewypełnienia przez Wykonawcę określonych powyżej obowiązków dotyczących podwykonawstwa.
 18. Powyższe zasady mają zastosowanie do dalszych podwykonawców, o ile byli oni zgłoszeni i zaakceptowani przez Zamawiającego.
 19. Jeżeli zmiana albo rezygnacja z podwykonawcy dotyczy podmiotu, na którego zasoby Wykonawca powoływał się, na zasadach określonych w art. 22a ustawy Pzp, w celu wykazania spełnienia warunków udziału w postępowaniu, o których mowa w art. 22 ust. 1., Wykonawca jest obowiązany wykazać Zamawiającemu, iż proponowany inny podwykonawca lub sam Wykonawca samodzielnie spełnia je w stopniu nie mniejszym niż wymagany w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia.
 20. Jeżeli powierzenie podwykonawcy wykonania części zamówienia na roboty budowlane następuje w trakcie jego realizacji, wykonawca na żądanie zamawiającego przedstawia oświadczenie, o którym mowa w art. 25a ust 1 lub oświadczenia lub dokumenty potwierdzające brak podstaw wykluczenia wobec tego podwykonawcy. Jeżeli zamawiający stwierdzi, że wobec danego podwykonawcy zachodzą podstawy wykluczenia, wykonawca obowiązany jest zastąpić tego podwykonawcę lub zrezygnować z powierzenia wykonania części zamówienia podwykonawcy.

§ 8

1. Funkcję Inspektora Nadzoru ze strony Zamawiającego pełnić będzie:
.....
2. Kierownikiem Budowy ze strony Wykonawcy będzie osoba posiadająca wymagane przygotowanie zawodowe:
.....
3. Strony dopuszczają zmianę w trakcie realizacji przedmiotu umowy osoby pełniące obowiązki kierownika budowy w sytuacjach zdarzeń losowych oraz w przypadku niewywiązywania się z pełnionych obowiązków. Zmiana wymaga zgłoszenia w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem w terminie 5 dni od powzięcia informacji stanowiącej podstawę do wprowadzenia zmian.
4. Zamawiający zaakceptuje taką zmianę w terminie 5 dni od daty przedłożenia propozycji wyłącznie wtedy, gdy kwalifikacje i doświadczenie wskazanej osoby będą spełniać warunki udziału w postępowaniu zawarte w SIWZ.
5. Zaakceptowana przez Zamawiającego zmiana w zakresie osoby pełniącej funkcję kierownika budowy winna być potwierdzona pisemnie i nie wymaga aneksu do umowy.
6. Kierownik budowy działać będzie w granicach umocowania określonego w ustawie Prawo budowlane.

§ 9

1. Wykonawca powiadomi Zamawiającego w formie pisemnej o gotowości do odbioru końcowego. Wykonawca złoży jednocześnie w 2 egz. wszystkie dokumenty niezbędne do odbioru końcowego przedmiotu umowy.
2. **Zamawiający w ciągu 14 dni roboczych** od daty zawiadomienia przystąpi do odbioru końcowego a w przypadku stwierdzenia braku gotowości do tego odbioru, Zamawiający powiadomi pisemnie o tym fakcie Wykonawcę, wskazując jednocześnie podstawę uniemożliwiającą rozpoczęcie odbioru wykonanych robót i wyznaczy w formie pisemnej termin kolejnego odbioru.
3. Jeżeli w toku czynności odbioru zostaną stwierdzone wady, to Zamawiającemu przysługują następujące uprawnienia:
 - 1) jeżeli wady nadają się do usunięcia, może odmówić odbioru do czasu usunięcia wad,
 - 2) jeżeli wady nie nadają się do usunięcia to:
 - a) jeżeli umożliwiają one użytkowania przedmiotu odbioru zgodnie z przeznaczeniem, Zamawiający może obniżyć odpowiednio wynagrodzenie,
 - b) jeżeli uniemożliwiają użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem, Zamawiający może odstąpić od umowy lub żądać wykonania przedmiotu odbioru po raz drugi.
4. Strony ustalają, że z czynności odbioru będzie spisany protokół zawierający wszelkie ustalenia dokonane w toku odbioru.
5. W przypadku ujawnienia wad/usterek Wykonawca zobowiązuje się usunąć je na swój koszt i ryzyko w terminach technicznie i organizacyjnie uzasadnionych, nie później niż w ciągu 7 dni kalendarzowych od daty zgłoszenia wady lub usterki, chyba że strony ustalą inny termin. Po usunięciu wad Strony ponownie podejmą czynności odbioru określone w niniejszym paragrafie.
6. W razie nie usunięcia w ustalonym w ust. 5 terminie przez Wykonawcę wad lub/i usterek stwierdzonych przy odbiorze końcowym Zamawiający jest upoważniony do ich usunięcia na koszt Wykonawcy. W takiej sytuacji Wykonawca zobowiązany jest do zapłaty na rzecz Zamawiającego poniesionych przez niego kosztów dokonania usunięcia wady bądź usterki w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania do zapłaty pod rygorem ich pokrycia z wniesionego przez Wykonawcę zabezpieczenia.

8. Wykonawca zobowiązany jest stawić się osobiście przy odbiorze lub wyznaczyć w tym celu upoważnionego pisemnie pełnomocnika. Nieobecność Wykonawcy lub pełnomocnika nie wstrzymuje czynności odbioru, a Zamawiający jest upoważniony do jednostronnego sporządzenia protokołu odbioru. Wykonawca traci jednak w tym wypadku prawo do zgłoszenia swoich zastrzeżeń i zarzutów w stosunku do wyniku odbioru.
9. Strony zgodnie postanawiają, że przedmiot niniejszej Umowy zostanie wykonany w momencie podpisania protokołu końcowego odbioru bez zastrzeżeń.

§ 10

- a) Wykonawca zobowiązany jest zapłacić Zamawiającemu **karę umowną za:**
 - opóźnienie w oddaniu przedmiotu umowy w wysokości 0,5% wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 5 ust. 1 za każdy dzień opóźnienia,
 - opóźnienie w usunięciu usterek/wad stwierdzonych przy odbiorze przedmiotu umowy i/lub w okresie gwarancji i/lub rękojmi – wysokości 0,5% wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 5 ust. 1 za każdy dzień opóźnienia w ich usunięciu,
 - opóźnienie w dostarczeniu w terminie 7 dni od podpisania umowy kosztorysu ofertowego wykonanego metodą szczegółową w wysokości 0,5% wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 5 ust. 1, za każdy dzień opóźnienia,
 - opóźnienie w przedstawieniu dowodów zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt. 24 i 25 - w wysokości 0,5% wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 5 ust. 1 za każdy dzień opóźnienia,
 - odstąpienie od umowy przez Zamawiającego z powodu okoliczności, za które odpowiada Wykonawca, w szczególności w przypadkach opisanych w § 11, choć nie wyłącznie - w wysokości 10% wynagrodzenia brutto z § 5 ust. 1;
 - brak zapłaty lub nieterminową zapłatę wynagrodzenia należnego podwykonawcy,
 - brak zapłaty lub nieterminową zapłatę dalszym podwykonawcom w wysokości 1 % wynagrodzenia brutto z § 5 ust. 1, za każdy brak zapłaty lub nieterminową zapłatę;
 - nieprzedłożenie do zaakceptowania projektu umowy o podwykonawstwo, lub projektu jej zmiany - w wysokości 0,5 % wynagrodzenia brutto z § 5 ust. 1 za każdy przypadek nieprzedłożenia do zaakceptowania projektu umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany;
 - nieprzedłożenie poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany w wysokości 0,5 % wynagrodzenia brutto z § 5 ust. 1 za każdy przypadek nieprzedłożenia poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany;
 - brak zmiany umowy o podwykonawstwo w zakresie terminu zapłaty w wysokości 0,5% wynagrodzenia brutto z § 5 ust. 1, za każdy brak zmiany umowy o podwykonawstwo w zakresie terminu zapłaty.
1. Jeżeli skutek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy powstanie szkoda wykonawca zobowiązany jest do jej pokrycia w pełnej wysokości ponad wysokość kar umownych.
2. Wszelkie kary umowne, które nie zostaną potrącone przez Zamawiającego z wynagrodzenia należnego Wykonawcy, zostaną uiszczone przez Wykonawcę w terminie 7 dni od dnia otrzymania stosownego wezwania.
3. Wykonawca wyraża zgodę na potrącenie kar umownych naliczonych przez Zamawiającego z faktury VAT wystawionej przez Wykonawcę tytułem rozliczenia za wykonanie umowy.

4. Zamawiającemu przysługuje prawo dochodzenia od Wykonawcy - na zasadach ogólnych - odszkodowania przewyższającego wysokość ustalonych w umowie kar umownych.
5. Wykonawca ma prawo naliczać odsetki za nieterminową zapłatę faktur w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych.

§ 11

1. Zamawiającemu przysługuje prawo odstąpienia od umowy w razie zaistnienia poniżej wymienionych zdarzeń:
 - a) zostanie wydany nakaz zajęcia majątku Wykonawcy o znacznej wartości z powodu którego, zagrożona będzie egzystencja wykonawcy lub jego zdolność do wykonania umowy,
 - b) wystąpi nieuzasadnione opóźnienie w rozpoczęciu robót przez Wykonawcę trwające powyżej 7 dni,
 - c) Wykonawca przerwie wykonywanie przedmiotu umowy, bez zgody Zamawiającego na czas dłuższy niż 30 dni,
 - d) Wykonawca będzie realizował przedmiot umowy niezgodnie z dokumentacją i warunkami technicznymi lub w sposób nie gwarantujący terminowego wykonania przedmiotu umowy,
 - e) nastąpi ponad 7 dniowe opóźnienie w przedłożeniu poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany,
 - f) nastąpi niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązków przez Wykonawcę wynikających z § 7 ust 19 lub 20,
 - g) Wykonawca naruszy w sposób istotny postanowienia niniejszej umowy.
2. Odstąpienie od umowy, pod rygorem nieważności winno nastąpić na piśmie.

§ 12

1. W razie wystąpienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, lub dalsze wykonanie umowy może zagrażać istotnemu interesowi bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwu publicznemu Zamawiający może odstąpić od umowy w terminie 30 dni od powzięcia wiadomości o powyższych okolicznościach. Oświadczenie o odstąpieniu powinno zostać dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
2. W przypadku, o którym mowa w ust 1 Wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części umowy.
3. Zamawiający może rozwiązać umowę, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:
 - 1) zmiana umowy została dokonana z naruszeniem art. 144 ust.1-1b, 1d i 1e Pzp;
 - 2) wykonawca w chwili zawarcia umowy podlegał wykluczeniu z postępowania na podstawie art. 24 ust 1 Pzp;
 - 3) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, w ramach procedury przewidzianej w art. 258 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, że państwo polskie uchybiło zobowiązaniom, które ciążyą na nim na mocy Traktatów, dyrektywy 2014/24/UE i dyrektywy 2014/25/UE, z uwagi na to, że zamawiający udzielił zamówienia z naruszeniem przepisów prawa Unii Europejskiej.

§ 13

1. W przypadku odstąpienia od umowy przez Zamawiającego Strony obciążają następujące obowiązki szczegółowe:

- 1) w terminie 7 dni od odstąpienia od umowy Wykonawca przy udziale Zamawiającego sporządzi szczegółowy protokół inwentaryzacji robót wykonanych na dzień odstąpienia, a jeżeli którakolwiek ze stron, po uprzednim zawiadomieniu o tym na piśmie drugiej strony i wyznaczeniu terminu, nie przystąpi do sporządzenia protokołu inwentaryzacji stanu robót lub przekazania wykonanych robót, to drugiej stronie przysługuje prawo sporządzenia i podpisania protokołu jednostronnie i będzie on wiążący, tak jak dokument podpisany przez obydwie strony,
 - 2) Wykonawca zobowiązany jest zabezpieczyć dotychczas wykonane roboty na własny koszt i ryzyko do czasu protokolarnego przejęcia terenu przez Zamawiającego;
 - 3) Wykonawca w uzgodnieniu z Zamawiającym sporządzi wykaz tych materiałów, konstrukcji urządzeń, które nie mogą być wykorzystane przez Wykonawcę do innych robót nie objętych niniejszą umową, jeżeli odstąpienie od umowy nastąpiło z przyczyn niezależnych od niego,
 - 4) Zamawiający w razie odstąpienia od umowy z przyczyn, za które Wykonawca nie odpowiada obowiązany jest do:
 - a) dokonania odbioru przerwanych robót i zapłaty wynagrodzenia za roboty, które zostały wykonane do dnia odstąpienia w wysokości proporcjonalnej do stanu zaawansowania tych robót,
 - b) odkupienia materiałów, konstrukcji i urządzeń, o których mowa w pkt. 3,
 - c) przejęcie od Wykonawcy pod swój dozór terenu budowy.
2. Po odstąpieniu od umowy, Wykonawca usunie z placu budowy wszelkie tymczasowe urządzenia, narzędzia, sprzęt, towary i materiały, stanowiące własność Wykonawcy lub przez niego wynajęte w terminie 14 dni. Jeżeli w uzasadnionym czasie od takiego żądania Wykonawca się do niego nie zastosuje, Zamawiający może na koszt i ryzyko Wykonawcy (tzn. bez ponoszenia odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody) usunąć wszelkie takie obiekty stanowiące własność Wykonawcy.

§ 14

1. Wykonawca udziela Zamawiającemu **miesięcznej gwarancji** jakości na wykonane roboty, w rozumieniu art. 577 K.c, oraz rękojmi
2. Okres gwarancji rozpoczyna się następnego dnia po podpisaniu protokołu odbioru końcowego przedmiotu umowy i ulega odpowiedniemu przedłużeniu o czas trwania napraw gwarancyjnych.
3. Wykonawca zobowiązuje się usunąć na swój koszt i ryzyko wady stwierdzone w przedmiocie niniejszej Umowy w okresie trwania niniejszej gwarancji i rękojmi w terminach technicznie i organizacyjnie uzasadnionych, nie później niż w ciągu 7 dni kalendarzowych od daty zgłoszenia wady, chyba że strony ustalą inny termin.
4. W przypadku, gdy Wykonawca nie zgłosi się w celu stwierdzenia wady w terminie nie dłuższym niż 7 dni od powiadomienia lub pomimo przystąpienia do naprawy nie usunie wady w terminie określonym w ust. 3, Zamawiającemu przysługuje prawo, bez konieczności wyznaczania dodatkowego terminu, do dokonania naprawy na koszt i ryzyko Wykonawcy przez zatrudnienie własnych specjalistów lub specjalistów strony trzeciej bez utraty praw wynikających z gwarancji i rękojmi.
5. Wykonawca zobowiązany jest do zapłaty na rzecz Zamawiającego poniesionych przez niego kosztów dokonania usunięcia wady w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania do zapłaty pod rygorem ich pokrycia z zabezpieczenia wniesionego przez Wykonawcę.
6. Jeżeli w wykonaniu obowiązków gwaranta Wykonawca usunął wady lub, jeżeli wady zostały usunięte w sposób określony w ust. 4, termin gwarancji biegnie dalej od chwili usunięcia wady i ulega przedłużeniu o czas, jaki trwało usunięcie wady. Jeżeli zaś w wykonaniu swych obowiązków gwaranta Wykonawca dokonał naprawy istotnej, termin gwarancji w stosunku naprawionej rzeczy w zakresie dokonanej istotnej naprawy, biegnie

na nowo od chwili dokonania istotnych napraw.

7. Odpowiedzialność Wykonawcy oprócz obowiązku naprawy wady przedmiotu umowy w ramach gwarancji i rękojmi, obejmuje również obowiązek naprawy innych ewentualnych szkód poniesionych przez Zamawiającego, w szczególności powstałych wskutek wad bądź usterek w przedmiocie umowy bądź wskutek wadliwie wykonanej naprawy. Wykonawca pokrywa również ewentualne straty Zamawiającego, które poniósł lub mógł ponieść w czasie, w którym Wykonawca naprawiał przedmiot umowy.
8. Gwarancja ulega przedłużeniu o okres trwania napraw gwarancyjnych.
9. Powyższe postanowienia stosuje się odpowiednio do uprawnień zamawiającego wynikających z rękojmi.

§ 15

1. Wykonawca w dniu podpisania umowy tytułem zabezpieczenia należytego wykonania niniejszej umowy wpłaci na rzecz Zamawiającego kwotę pieniężną w wysokości 10% wynagrodzenia (o którym mowa w § 5 ust. 1) tj. **kwotę zł. w formie**
2. **Kwota..... zł., tj. 70 % zabezpieczenia**, o którym mowa w ust. 1 zostanie zwrócona przez Zamawiającego na rzecz Wykonawcy w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania go przez Zamawiającego za należyte wykonane tj. od dnia ostatecznego odbioru przedmiotu umowy (odbiór końcowy). Kwota ta zostanie zwrócona przez Zamawiającego w formie przelewu bankowego na wskazany w formie pisemnej przez Wykonawcę numer rachunku bankowego.
3. **Kwota zł., tj. 30 % zabezpieczenia**, o którym mowa w ust. 1 zostaje pozostawiona na zabezpieczenie dalszych ewentualnych roszczeń z tytułu rękojmi za wady i/ lub gwarancji. Podlega ono zwrotowi nie później niż w 15 dniu po upływie okresu rękojmi za wady i gwarancji.

§ 16

1. Wszelkie zmiany, uzupełnienia treści niniejszej umowy mogą być dokonane za zgodą obu stron w formie pisemnego aneksu pod rygorem nieważności. Każdy sporządzony aneks dla swej ważności wymaga podpisu obu Stron niniejszej umowy.
2. Wypowiedzenie, Odstąpienie oraz rozwiązanie umowy za porozumieniem stron wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.
3. Zamawiający dopuszcza zmiany umowy w przypadkach określonych w art. 144 ust 1 pkt. 2-6 Prawa zamówień publicznych oraz przewiduje możliwość dokonania w umowie następujących istotnych zmian:
 - a) wynagrodzenia w przypadku ustawowej zmiany podatku VAT, a także w przypadku wystąpienia robót zamiennych i/lub zaniechanych, i/lub dodatkowych.
 - b) terminu wykonania przedmiotu umowy w przypadkach określonych w § 3 ust 2 oraz § 5 ust 6, 7, 8, 9
 - c) treści § 7 ust 2 dotyczących wpisania lub zmiany podwykonawstwa w przypadkach gdy Wykonawca dokona prawidłowego zgłoszenia lub zmiany podwykonawców w zakresie zgodnym ze SIWZ, umową.
4. Niedopuszczalne są istotne zmiany postanowień umowy w stosunku do treści oferty, chyba że Zamawiający przewidział możliwość dokonania takiej zmiany w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz określił warunki takiej zmiany.

§ 17

1. Ewentualne spory, wynikłe w związku z realizacją przedmiotu umowy, strony zobowiązują się rozwiązywać w drodze wspólnych negocjacji a w przypadku niemożności ustalenia kompromisu będą rozstrzygane przez Sąd właściwy dla siedziby Zamawiającego.
2. W sprawach nieuregulowanych przepisami niniejszej umowy odpowiednie zastosowanie będą miały przepisy Kodeksu cywilnego oraz innych obowiązujących przepisów.
3. Strony zgodnie ustalają, iż nieważność lub bezskuteczność niektórych postanowień umowy nie powoduje nieważności lub bezskuteczności pozostałych jej postanowień. Strony ustalają, iż w drodze negocjacji zastąpią taki zapis, innym skutecznym i zgodnym z prawem postanowieniem umownym.
4. Załączniki do niniejszej umowy stanowią jej integralną część.
5. Umowa została sporządzona w 3 jednobrzmiących egzemplarzach: dwa egz. dla Zamawiającego i jeden egz. dla Wykonawcy.

ZAMAWIAJĄCY

WYKONAWCA

.....

.....

Sporządziła: L. Smorzewska